

En trobarem encara d'altres, una mica pertot. «Lo fill de Ciro, rey de Pèrsia, quan fou rey, trobà e sabé que un jutge havia jutjat contra dret, e per ço lo féu scorrar; e de la dita pell féu fer una cuberta de cadira, en la qual *seyt* <!> a *sigueren* los juges que après vengueren» per tal que, veent ells la dita pell, los recordàs de no jutjar injustament», *Eximplis* (Ag.): no sense angúnia (endevinem, tractant-se de llur igual) anaven a seure-hi! No hi falta BMetge: «Ladoncs volguí m en peu levar, / ez ella ·m dix: —Prop me *surets*, / car la malaltia qu' havets / vei que ·us ha greument eclipsat» (*Fort. e Prud.*, NCl. x, 83.23). Ni Lluïl: «Com les dones seglars *suavan* enfre nós ---», «par injuriosa e leja que hom vestit de vils draps e de rots e de sutzes, que *sigá* de costa al noble rey» (*Blanq*, ed 1914, 1.5 97; *Contempl* 1, 29).

En StVicentF no oblidem que no tenim text escrit pel sant, sinó per secretaris que en prenen notes: sens dubte, en aquells anys de 1410, el llenguatge, sobretot el de la gent menys distingida, ja anava embrollant la distinció. Ara bé, en la seva obra la forma amb *i* compareix en massa enorme; i encara sovint s'hi percep la distinció antiga: el pecador sent contrició «e s vol convertir de aquella mala vida ---; veus que *siu* en la taula penitencial, e Jesuchrist done-li tres viandes --- honorable dinar nos vol donar, si volem *siure* a aquesta taula»; «fa moltes gràcies als àngels e als sants, e Jesuchrist mane-la *siure* en sa cadira intitulada d'or»; «ordenà que parassen allí la taula ---, e quan vingué al *siure*, Simon Lebrós havia ordenat que J. Chr. *sigués* la cara vers la porta» (*Serm* II, 24.25; I, 56.24; II, 193.4); «fahie l *siure* en una cadira» (*Serm* III, 77.20); «deurien-se *siure* a la taula» (*Schib, Vocab*): són encara «en el moment de fer seure la gent», «ordenà que anés a seure...» etc Bastant com encara avui en anglès la distinció entre el causatiu i l'intr.: *the land lady seats everybody at his right place* però *they are sitting here or there, he sits quietly at the table*

Entre les llengües germàniques, unes quantes han anat reconstruint, per diferents mitjans, algunes poques peces soltes del vell sistema indoeuropeu. El català en conservava una intacta en el prolongament fonètic de la mateixa forma indoeuropea *st-sde-se* > ll. *sīdēre* > cat. *siure*/SEDE-IE-SE > ll. *sēdēre* > cat. *seer* (*seure*) Però el sistema ja en llatí estava en ruïnes. Les voltes s'havien derruït, quedaven ací i allà algunes columnes o algun fust sense capitell; el català en servava l'únic pilar en llengua romànica, i a la fi de l'E. Mj. queia de vellúria: les ventades i devessalls acabaren de convertir-lo en un munt de pedres.

En el text de StVicentF els amanuenses ja no ens el deixen veure erecte, gran escampall de pedres estriades o capitells a trossos: car hi notem a cada pas la forma en *i*, i veiem indicis de com s'ha produït l'ensulsiada per confusió de les peces. Fora d'aquells exemples acurats, a cada pas l'escrivent, en lloc de *siure* posa *fer siure*, o en lloc de *seure* i *asseure's* posa *siure's*. El sistema s'ha esbullat; en queda el record en les formes en *i*, que els deixebles oïxen tant de boca del mestre, i en imitar-les les barregen amb les vives, acu-

mulant els dos sistemes i fins posant-ne alguna més que no en sentien, per zel desorientat d'imitació: «*primo* li dónes aygua a mans; e 2°, *fas-lo siure* e dónes-li vianda cuyta e assada»; «*fa-la siure* en la sua cadira»; «pare la taula ab tovalles blanques e après *fa ls siure*, après done ls aygua a mans ---» (*Serm* II, 128.1, 66.32: vol. Harrison, 115r3).

D'altra banda *siure's* reflexiu, ço que feia duplicació amb (*as*)*seure's* i fins *seure*, i per tant esborrava el sistema, convertint-lo en un cúmulo de variants fòniques sense esperit, sense significació: «quan la persona se dina, *siurà s* a taula»; «quan serem lla, *siurem-nos* a la Sua taula, açò és, la Sua essència divina» Altremen, junt amb el *siure's* superfetatori, introdueixen *asseure* transitiu ('fer seure'), on el sant devia dir *siure*, i ja bastava: «si lo rey havia e venir a missa en una església --- posen-hi una bella cadira, on se *sigá*; e si tu anaves a ell, e li deyes. —E qui s'hi ha a *siure* en aquesta cadira? Lo Rey? Certes, no farà—. E *asseyes*-hi ton fill».

De vegades trobem alguns passatges que comencen amb l'ús correcte, i tot seguit el «taquígraf» es distreu i ho embrolla. «què vol dir *siure* a la dreta de Déu lo Pare? *Siure* en la sua egualtat; e també s'hi *siu* lo sant Spirit» (probt el text pronunciat pel mestre deia *siure a la dreta*, car aquí era 'assignar seient', i tot seguit *seure i seu*) (*Serm* I, 217.8; II, 30.30, I, 113.25; I, 234.21). En fi, l'última etapa: ja abusen de *siure* posant-lo en el paper de *seure* 'estar assegut': «la Verge *siu* a la dreta de Jesuchrist», «¿què vol dir *siure* a la dreta de Déu? *Siure* a la seua egualtat, ço és ---» (*Serm* I, 77.31; II, 203.11)

Convertit en una mera variant fonètica, duplicat de conjugació, *siure* ja serveix per a un ús capritxós, com a còmode recurs de rimador: «--- / Home ja vell, / dexa la pell / —àguila vella, / te renovella! — / muda de *viure*, / dexa lo *siure*, / tan ocios / e pereós / dreça t, partix!»; JRoig (com no ho havia d'aprofitar, el pobre, tan necessitat de rimes; *Spill*, 12404), «--- e son marit, que Bacus se fa scriure, / als peus del déu, Venus, se deven *siure*», Ausiàs LXXV, 7c Són encara de *siure* les formes *sigués* i *siurà* que el DAg registra en F de Malla i en una ordenació de 1345: en aquesta, almenys, rectament usat Però la confusió podia haver començat ja abans: en veïem un cas en la trad del *Regimen Sanitatis* d'Arnau de Vilanova, feta per Berenguer Sarriera c 1310: «Cant, emperò, lo fret constreny que hom se calf al foc, deu-se hom guardar que no n sia massa prop; e que no y *sigá* hom molt, e maïorment après menyar» i encara, no oblidem que el ms és de la 1.ª meitat del S xv (*NCl* II, 109.20).

Un factor que ajudaria potser ja un poc a la confusió, degué decidir a l'abandonament d'aquestes formes en *i* (al capdavall ja només embrolladores) En el llenguatge oral havien sorgit formes com *sigá* per *sia*, *sigués* per *fos*, *sigut* per *estat*, duplicats del verb *ésser*: *sigá* acabà per generalitzar-se, les altres foren rebutjades i encara ho són, però vivien en el parlar menys correcte; cf, encara, la n 2 Així la llengua acabà per desfer-se de totes les formes en *i*, del verb *seure*. I avui